

347. A lélek-röpte imája a Jézusról nevezett (Avilai) Szent Teréz tanításában

A belső várkastély, 4. lakás 1. fejezet; 6. lakás, 5. fejezet

Imádkozzuk a 98. sz. éneket:

*Szállj szívünkbe, nagy Isten, Lélek adó Lélek!
Úgy lépjünk az oltárhoz, a szívünkben Véled.
Úgy szálljon fel énekünk áldozati füstje ahhoz,
Aki vigaszul a Szentlelket küldte!*

*Apostolok pünkösdnap összebújtak félvén.
Zúgás kelt a magasból, mint a sebes szélvész.
Betöltötte házukat, tüzes nyelvek szálltak.
És a gyenge félőkből harcos hősök váltak.*

Az első Pünkösöd napján történt, hogy a Szentlélek leszállt a Szűzanyára, az apostolokra és a tanítványokra, akik vagy 120-an összegyűlve a mennybe menő Jézus parancsa szerint vártak *a magasból érkező Erőre*, a mennyből érkező Szentlélekre (vö. Lk 24, 49).

Az elragadtatás imájában is valami hasonló történik, de a másik irányban: **Isten Lelke** innen, **a földről emeli fel a magasba**, ragadja magával **az ember lelkét**.

A 344-346. imaórákban már néztük Avilai Szent Teréz tanítását az eksztázis imájának egyik fajtájáról, az elragadtatásról. (*uo.* 6. lakás 4. fejezet, 145. oldaltól).

De a Jézusról nevezett Szent Teréz beszél az elragadtatás imájának egy másik, magasabb fajtájáról is, amelyet **lélek röptének** nevez.

I. A lélek röpte imája

„Mialatt ezt írom, arra figyelek, hogy mi történik a fejemben, s **hallgatom azt a zúgást**, amelyről megemlékeztem a mű kezdetén, s amely miatt szinte képtelennek éreztem magamat teljesíteni előljáróim parancsát, és belefogni ennek a műnek megírásába. Olyanféle érzés ez, mintha a fejemben sok nagy folyó volna, vízesésekkel, a parton meg madárdal és füttyszó hangzanék. Mindez **nem a fülemben cseng, hanem a fejem felső részében**, ahol – mint állítják – a léleknek magasabb tehetségei lakoznak. Magam is sok ideig azt hittem, hogy ez így van, mert úgy tapasztaltam, hogy **a lélek-röpte**, amellyel az a magasba tör, **itt érezhető**.

Bármekkora legyen is ez a zúgás, nem zavar az imádságomban, sem pedig jelenlegi munkámban: **a lelkem teljes nyugalomban van, s benne rendben vannak a szeretet, a vágyak és a tiszta megismerés.**” (Avilai Szent Teréz: *A belső várkastély*, 4. lakás 1. fejezet, 63. oldal).

„**A lélek-röpte imádság** a lényegét tekintve nem különbözik az előbbitől – tudniillik az elragadtatás imájától –, olykor ugyanis egészen **váratlanul a lélek** hirtelenében **megindul**, mintha **úgy ragadná ki valaki erőszakosan a testből** s teszi ezt oly sebességgel, hogy – különösen kezdetben – az illető ugyancsak **megijed**. Ezért mondtam én, hogy nagy bátorsága legyen annak, akinek Isten ilyen kegyelmet osztogat. Hitre, bizalomra s arra a tökéletes megadásra van szüksége, hogy tegyen az Úr az ő lelkével szent tetszése szerint. Vagy talán olyan csekélységnek tartjátok, hogy mikor az ember teljesen nyugodtan tesz-vesz, egyszerre csak **kiragadják a lelkét**, sőt egyes esetekben – amint olvassuk – viszik **még a testét is**, anélkül hogy tudná, hová viszik, ki viszi és hogyan viszi. Ugyanis, amikor ez a dolog először történik, az ember egyáltalában **nem biztos** arról, **hogy Isten kezében van**. S azt hiszitek, hogy lehetséges ebben az esetben ellenállni? Szó sincs róla. Sőt annál rosszabb, amint ezt egy bizonyos személytől tudom. (Persze Szent Teréz itt saját magáról

beszél.) Isten, úgy látszik, azt akarja az ilyen lélekkel megértetni, hogy – miután annyiszor és oly őszintén belehelyezte magát az Ő szent kezei közé, s oly nagy szeretettel és minden fenntartás nélkül ajánlotta fel magát neki, – **nem rendelkezik többé önmagával.** S tényleg, ha a lélek megkísérli az ellenállást, az a mozgás, amellyel Isten elragadja, még erőteljesebb lesz. Ezért az az illető személy végre is belátta, hogy **legjobb úgy elhagynia magát,** amint a szalma teszi a borostyánnal szemben, amely magához vonzza, – ha ugyan láttátok már ezt a tüneményt. Rábízza magát tehát annak kezére, Akinek hatalmával szemben úgylát hiábavaló az ellenállás s így erényt csinál a szükségből. Szalmáról vettem a hasonlatot, mert tény, hogy amilyen könnyen felkap egy óriás egy szalmaszálat, éppen oly **könnyen viszi el a lelket ez a mi hatalmas, nagy Óriásunk, a mi Istenünk.**

Míg az a vízmedence, amelyről a negyedik lelki lakásnál volt szó, halkán és észrevétlenül telik meg, addig itt ez a hatalmas Isten (Aki kezében tartja a vizek forrásait, s nem engedi, hogy a tenger kicsapjon medréből) egyszer csak megereszti mindazokat a forrásokat, amelyek a medencét táplálják. Ennek következtében a nagy és hatalmas hullám támad, amely **a magasba emeli a mi lelkünk kis sajkáját.** S amint a tengeren az ilyennel szemben tehetetlen a hajó, s hiába erőlködik a kapitánya és azok, akik a kormányt tartják, mert a hullámok, ha ekkora erővel támadnak, mégis csak oda viszik, ahová nekik tetszik, éppúgy **a lélek belseje sem tud megmaradni ott, ahol szeretné.** Érzékei és tehetségei nem képesek mást tenni, mint amit Isten parancsol nekik; a test pedig egyáltalában számba sem jön.

Higgyétek el, nővéreim, már maga ennek a dolognak a leírása is rémületet kelt a szívemben: olyan **félelmetes** módon nyilatkozik benne ennek a nagy Királynak és Császárnak végtelen hatalma. **S mi lesz azzal, akivel ez megtörtént?** Ha az Úr ezen a módon nyilvánítaná ki magát akár a világ legelvetemültebb embere előtt is, meg vagyok róla győződve, hogy ha nem szeretetből, akkor legalább is félelemből **őrizzék minden további büntől.** Mily hálásak lesznek tehát azok, akiket az Úr ily magasztos módon intett meg, hogy **ne merjék Őt többé bosszantani!** Az Ő szent nevére kérlek, nővéreim, benneteket, akiket Ő Szent Felsége ilyen és hasonló kegyelmekben részesített, hogy **ne hagyjátok el magatokat;** ne szorítkozzatok csupán arra, hogy elfogadjátok, amit nektek ad, anélkül hogy közületek ki-ki megtenné a magáét. *Aki sokkal tartozik, az fizessen is sokat!* (vö. Lk 12, 48). E tekintetben szintén nagy bátorságra van szükség, mert ennek az adósságnak nagysága képes ugyan lesújtani a lelket, s ha az Úr nem bátorítaná, nem is lehetne soha jókedve. Egyrészt ugyanis **látja azt, amit az Úr tesz vele,** másrészt pedig elgondolja, hogy ehhez képest mily hitványak az ő szolgálatai. S még az a kevés is, amit az Úrért tesz, annyira tele van hibával, tökéletlenséggel és lanyhasággal, hogy jobban szeret nem is gondolni az ő nyomorúságos jócselekedeteire. Csupán **bűneit tartja szeméi előtt, s ezekkel Isten irgalmasságához menekül;** tekintve ugyanis, hogy amúgy sincs miből fizetnie, hadd pótolja a hiányt az az irgalom és könyörületesség, amellyel Ő Szent Felsége a bűnök irányában viseltetik.

Lehet, hogy az Úr az ilyen léleknek ugyanazt fogja mondani, amit egy bizonyos személynek mondott, amikor az egyszer szomorúan térdelt a feszület előtt, s arról panaszkodott, hogy sohasem volt semmije, amit Istennek adhatott és sohasem volt alkalma arra, hogy érte valami érdemlegesről lemondhatott volna. A keresztre feszített Jézus megvigasztalta, azt mondván neki, hogy **neki adja összes fájdalmait és gyötrelmeit, amelyeket kínszenvedése folyamán elviselt; legyenek az övéi, ő pedig ajándékozza azokat az Ő Mennyei Atyjának!** Ez a lélek, amennyire tudom, úgy **megvigasztalódott** ezen s oly gazdagnak érezte magát, hogy ezeket a szavakat sohasem fogja elfelejteni. Valahányszor csüggedés szállja meg, visszagondol rájuk, s emléküik bátorsággal és vigasztalással tölti el. Sokat tudnék még ezekről a dolgokról mondani, mert gyakran érintkeztem szent és elmélkedő emberekkel, és azok sokat közöltek velem. Nehogy azonban azt higgyétek, hogy magamról beszélek, inkább továbbmegyek. Ezekből a szavakból azonban megérthetitek – s ez nagy hasznokra lesz –, hogy **az Úr teljesen megelégszik azzal, ha mi újra meg újra belátjuk nyomorúságunkat és szegénységünket s ha megértjük azt, hogy semmink sincs, amit nem Őtől kaptunk volna** (1 Kor 4, 7).

Láthatjátok tehát leányaim, hogy mekkora bátorságra van szüksége az olyan léleknek, amelyet az Úr idáig juttatott, s ehhez hasonló kegyelmekben részesít. De még inkább van szüksége

– különösen ezen utóbbi dolgokban – **alázatosságra**. Adja meg nekünk azt az Úr! Amilyen jó Ő, meg is fogja adni.” (Avilai Szent Teréz: *A belső várkastély*, 6. lakás 5. fejezet, 154-157. oldal).

II. Most csendben engedjük a lelkünkre hatni Szent Teréz tanítását!

1. Az ekstázis vagy **elragadtatás imája szelíden**, békességgel, **de váratlanul éri az imádkozó embert**, úgy mint amikor szikrát lobbant az ember, és az előkészített tüzelőanyag elkezd lobogni, a tűz pedig egyre magasabbra, maga fölé emelkedik. Az elragadtatás imájában a lélek tudja azt, hogy **beleragadtatik Istenbe**. A testi érzékelés lemarad, az érzékek tevékenysége megszűnik. Ez az imaélmény a lélekben örömet hoz létre: **amikor az ember már nem magában, hanem Istenben van, akkor a legnagyobb boldogságban él**. A lelki tehetségek ennyire egyesülnek Istennel, akkor **a lélek ujjongásba tör ki, hálálkodik Őneki**. Mint a bor okozta mámorban, a lélek is teljesen megfeledkezik önmagáról meg minden másról is, és csak egy dolog tölti be, hogy Istent magasztalhassa, Aki ilyen nagy kegyelemben részesítette, mert hiszen az elragadtatás imája mindig természetfeletti ajándék. Az ember a maga erejével nem tudja létrehozni.

2. **A lélek-röpte imában** pedig Szent Teréz úgy magyarázta, hogy a lélek **hirtelen ragadtatik el az ég felé**, nagy sebességgel, mint ahogyan a madár a zsákmányát viszi fölfelé. Itt Isten az, Aki felemeli nagy gyorsasággal a lelket. Itt már **Isten az elsődleges cselekvő**. Ebben az imaszakaszban egyre inkább a **kontemplatív magatartás** lesz az ember jellemzője. **Engedi, hogy Isten elragadja**, hagyja, hogy Isten **felemelje: belesimul abba a vonzásba**, amellyel az Úr nagy sebességgel hirtelen magához emeli.

3. **Erre az önátadásra azonban mindig rá lehet hangolni a lelkünket**: Szabad felindítanunk azt a készséget: hogyha jön a magasból ez az Áradat, amely majd fölkap és magával akar vinni, akkor **akarjunk belesimulni Istennek ebbe az erős szeretetébe!**

A tapasztalt tengerészek az időjárást figyelve előre tudják jelezni, hogy nemsokára jön a vihar, amely hatalmas hullámokat vet. Hajóstársai pedig jól felkészülnek már akkor, amikor a vihar – mely az egekig dobja fel a hullám hátán a hajót – még nem érkezett meg. A hajósok talán félelemmel vegyes izgalommal készülnek, mi azonban mindig **bizalommal teljes nyugalommal várhatjuk, hogy mikor jön az égből ez az isteni Vihar**. Hiszen Isten Szeretet-Lelke **az első Pünkösdi napján is ezért áradt bele az emberek lelkébe, hogy felkapja őket, és magával vigye a földi élet magaslatai fölé**. Csendben várakozzunk, vágyakozzunk!

III. Szent Terézszel térjünk most vissza a gyorsmenetelű lelki elragadtatásra!

Ez egyrészt valóban **olyan, mintha a lélek végleg el akarná hagyni a testet**, holott másrészt az illető személy azt is világosan tudja, hogy nem hal meg. **Néhány pillanatig** ugyan nem tudná megmondani, vajon él-e még vagy sem. Az az **élménye, hogy** úgy amint van, **átröppent valami más országba**, amely lényegesen különbözik attól, amelyben mi élünk; egészen más fény és más világ tárul eléje, s a mienktől annyira különböző dolgokat lát, hogy ha egy egész életen át törné is rajtuk a fejét, nem tudná őket elképzelni. Most **egy pillanat alatt annyit megért**, hogy ha éveken keresztül fárasztotta volna a képzeletét és az elméjét, az ezredrészével sem végzett volna. Ez nem értelmi látomás, hanem **képzeleti látomás**, amennyiben itt a lélek szemeivel látunk és pedig sokkal jobban, mint testi szemeinkkel idelent. Minden szóbeli magyarázat nélkül megért egyes dolgokat, például **ha lát valakit a szentek közül, rögtön tudja**, hogy kicsoda, úgy mintha csak **régi ismerőse** volna.

Más esetekben, mialatt a lélek egyes dolgokat szemeivel észlel, ugyanakkor másokat értelmi látomásban **lát, sok angyalt** és velük az **Urát**. **Ezekről nem szabad beszélnie**, valami megmagyarázhatatlan csodálatos megismerés útján jutnak a lélek értésére, anélkül, hogy testi szemével bármit is látna. Lehet, hogy másvalaki, akivel ezek a dolgok megtörténnek, ügyesebb lesz nálamnál, és képes lesz őket megértetni, bár ezt én nem igen hiszem. **Vajon a lélek a testben**

marad-e, mialatt ezek történnek, vagy sem, azt sem tudnám megmondani. Annyit mondhatok, hogy sem arra nem mernék megesküdni, hogy a testben marad, sem pedig arra, hogy kimegy belőle. Megkockáztatok egy gondolatot, amely sokszor ötlött már az eszembe: a nap az égen van, sugarai pedig oly csodás erővel vannak felruházva, hogy – habár maga mozdulatlanul marad meg a helyén – egy-kettőre ideérnek hozzánk. Vajon nem volna-e lehetséges, hogy **a lélek és a szellem** – ami egy és ugyanaz, akárcsak a nap és a sugarai – **nem hagyja el ugyan a helyét, de az Igazság Napjának hatása alatt valami módon a felsőbb része révén önmaga fölé emelkedik?**

Én talán nem tudom, hogy mit beszélek, de annyi bizonyos, hogy amilyen **gyorsan kirepül a golyó a puskából**, amikor lobbót vet benne a puska: **éppúgy indul meg a mi bensőnkben is az a bizonyos repülés** – mert nem tudom másnak nevezni –, amely ugyan zajtalan, de a mozgása annyira érezhető, hogy semmi körülmények között sem lehet csalódásnak minősíteni. **S midőn így a lélek teljesen kint van, nagy dolgokat mutat meg neki az Úr. Midőn pedig megint magához tér, rendkívüli lelki kincsekkel gazdagodott**, s a földi dolgok ahhoz képest, amit látott, valósággal *szemétnek* (vö. Fil 3, 8) tűnnek fel előtte. Ettől a pillanattól kezdve **teher neki az élet**, s hitványság szemében minden földi dolog, még az olyan is, amelyet azelőtt, legalább annyira, amennyire, becsülni szokott. **Úgy látszik az Úr meg akart mutatni a léleknek egy részletet abból az ígéret földjéből, amely felé haladnia kell** s értésére kívánta adni, hogy milyen szép az a hely, ahol majd **megpihenhet**, nehogy visszariadjon a nehéz út fáradalmaitól. Hiszen így volt a zsidókkal is, amikor kémekeket küldtek maguk előtt Palesztinába (vö. Szám 13, 24-25). S habár ez az elragadtatás csak **rövid ideig tart**, ne gondoljátok, hogy csekélyek a hatásai; ellenkezőleg, úgy **meggazdagítja a lelket**, hogy arról igazában csak annak lehet fogalma, aki részesült benne. Ebből is látható, hogy nem származhat az ördögtől. Éppoly lehetetlenség volna az egésztest a képzelet játéka betudni.

Az ördög nem volna képes ezeket a dolgokat oly módon a lelki szemeink elé állítani, hogy akkora hatást gyakoroljanak a lelkünkre, s oly békességet, nyugalmat és tökéletesedést hozzanak létre benne.

Különösen három dologban idéz elő nagy haladást ez a látomás:

1. Először **Isten végtelen nagyságának megismerésében**, mert hiszen minél jobban látjuk tökéletességeit, annál jobban felfogjuk nagyságát.

2. Másodszor az **önismeretben és az alázatosságban**, amennyiben szinte megrettenünk, ha meggondoljuk, hogy rá merünk nézni arra a Teremtőre, Akit megsértettünk, holott oly hitványak vagyunk az Ő nagyságához viszonyítva.

3. Harmadszor pedig abban, hogy **ezután nagyon kevésre becsülünk minden földi dolgot, hacsak nem használható fel Isten szolgálatára.**

Ezek azok az **ékszerek, amelyekkel az isteni Jegyes legelőször ajándékozza meg a lelket**; végtelen értékűek, s a léleknek van rá gondja, hogy biztos helyen raktározza el őket. S valóban, amit látott, az oly mélyen vésődik emlékezetébe, hogy nézetem szerint **nem fogja soha elfelejteni** mindaddig a napig, amikor **majd örökkön-örökké élvezheti azt, amit most csak megízlelt**. Ha nem így volna a dolog, az rettenetes veszteség volna reánézve. Azonban a Jegyes, aki ily értékes ajándékot adott neki, elég hatalmas arra, hogy annak megőrzéséhez megadja a szükséges kegyelmeket.

Visszatérve már most a bátorságra, amelyről beszéltem: hiszitek-e ezek után, hogy a dolog annyira könnyű? Mert hiszen igazán **úgy látszik, mintha a lélek elválnék a testtől, amikor elveszti érzékeinek használatát**, s nem tudja, hogy miért. Nagyon is rászorul arra, hogy az, Akitől a többi kegyelmet kapja, a bátorságot is megadja neki. Azt fogjátok talán mondani, hogy ez az ijedtség jól meg van fizetve, s ebben én is igazat adok nektek. Legyen áldva mindörökké, Aki annyit tud adni. **Adja Ő Szent Fölsége, hogy méltók lehessünk az Ő szolgálatára! Ámen.**” (Avilai Szent Teréz: *A belső várkastély*, 6. lakás, 5. fejezet, 157-160. oldal).

IV. Az imádság mesternőjének szavai Isten világába kalauzolnak bennünket

Olyan ez, mint amikor az Amerikát megjárt ember beszél arról a másik világról, az Újvilágról. Itt már nem fáradságos evezéssel, nem hosszú ideig tartó hajóúttal jut el az ember a túlsó partra, hanem repülőnél is gyorsabb úton. Akik ültek már repülőn, azok emlékezhetnek arra az érzésre, ahogyan a gép elhagyja a földet, és egyszer csak emelkedni kezd. Ott azonban az ember mégis nyugodtan ül a helyén. A repülőgép motorjai dolgoznak, ő pedig azt éli meg, hogy lassan-lassan egyre magasabbra emelkedik.

A lélek-röpte imája, ha korunknak a technikai eszközeit használjuk szemléltetésül, inkább **a rakéta indításhoz hasonlít**. Érdeemes megfigyelni, hogy Jézusról nevezett Szent Teréz is milyen bátran használta szemléltetésül kora technikai eszközét, a puskát és a puskából kijövő golyót. Mindezek a dolgok nincsenek messze Isten világától. Ezekből a földi dolgokból is **minden, ami Istenre irányítja a figyelmet, az jó**. Máskor is **szabad használnunk a teremtményeket, hogy segítsenek Isten felé emelkedni, szárnyalni, repülni**.

Amikor az imádkozó ember a lélek-röpte imájában jut el Isten új világába, Isten világába, amit Újvilágnak mondhatunk, jobban, mint Amerika földjét az európai ember számára, akkor ez **még nem átköltözés abba az Újvilágba, hanem csak látogatás**, ingyen kapott utazás, amelyből még van visszatérés, hiszen amikor ez az imakegyelem elmúlik, akkor **az imádkozó ember magára eszmél, de annak a másik világnak a benyomásaival, örömeivel van betöltve**.

Szent Teréz nem véletlenül mondja ezt az imaszakaszt **rövid ideig tartó kegyelemnek, amelynek mégis hosszantartó hatásai vannak**. Jézus azt tanítja: *A gyümölcséről lehet megismerni a fát* (Lk 6, 44). Például, hogyha egy akármilyen gyönyörű **szép álmod látunk**, de ha rövid idő múlva mégis elfelejtjük, akkor tudhatjuk, hogy az inkább csak a mi képzeletünk játéka volt. Ha azonban az ember úgy tudja megélni, hogy abban **az álomban Isten valamit megmutatott**, vagyis drága kincset adott neki, **akkor az mélyen belevésődik a lelkébe**. Ilyen esetben joggal lehet feltételezni, hogy az Úristen üzent neki az éjszakai álomlátás-imában. Még mennyivel nagyobb imakegyelem az, amikor az imádkozó ember nem itt a földi éjszakában, alvás közben kap ilyen álom-látást, hanem **az örökkévalóság Fényénél kap látást az örök Valóságról!**

Jó tudatosítani azokat a hatásokat, amelyeket a lélek-röpte imádság hoz létre az imádkozó emberben:

1. **Már jobban látja Istent.**
2. **Már jobban látja önmagát.**
3. **Már jobban látja a földi dolgokat, a földi életet.**

Bár ez az imakegyelem csak **néhány percig tart, mégis mondhatjuk ezt az imakegyelmet a szemlélődés előcsarnokának** is, ahonnan az imádkozó ember bepillantást nyerhet Isten mennyei országába, ahol majd örökké, színről színre láthatjuk majd Őt.

Aki egyszer belekóstolhatott, az szüntelenül őrzi ennek ízét, és vágyódik Utána. Aki ezt a mennyei édességet megízlelte, annak minden földi cukor csak gyenge emlékeztetője lesz annak az égi édességnek.

Aki pedig nem ízlelte (mert hiszen az Úr annak adja ezt a kegyelmet, akinek akarja), az is – éppen Szent Teréz tanítása szerint – **vágyakozhat Utána. Készítheteti szívét arra az örömré, amelyet annak az új, isteni világnak a megpillantása eredményez**, hiszen az Úristen ezt az örök boldogságot ígérte meg nekünk, akik befogadtuk az Ő Egyszülött Fiát, és Vele együtt a mennybe vágyódunk, illetve akik befogadtuk az Ő felülről érkező Szentlelkét is. **A Szentlélek kegyelmi indításával vágyódhatunk arra, hogy magával ragadjon bennünket, és így a lelkünk felrepülhessen Isten szentháromságos országába**.

Ott boldogan hallhatjuk Isten vallomását, önközlését:

Gyermekem, te most már tudod, hogy' szeretlek én!

Addig pedig mondogassuk gyermeki telhetetlenséggel, a mennyei édesség utáni vágyódással:
Istenem, szeress még jobban engem szüntelen!